

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie reorganizacyi conceptowego etatu służbowego.

Wysoki Sejmie!

W przekazanym komisji budżetowej do załatwienia projekcie reorganizacyi conceptowego etatu służbowego żąda Wydział krajowy:

By ustanowiony uchwałami Wysokiego Sejmu z 3. stycznia 1874, 4. października 1878 i 23. stycznia 1889 etat urzędników conceptowych Wydziału krajowego, obejmujący 20 urzędników zwiększony został do liczby 34, względnie by zamiast:

obecnie systemizowanych posad:

3 radców, z których jeden kodyfikator
6 sekretarzy,
7 koncypistów,
2 adjunktów,
2 asystentów,

ustanowiono na przyszłość posady:

3 radców,
6 sekretarzy,
7 koncypistów,
6 adjunktów,
6 asystentów,
6 aplikantów.

Razem 20

Razem 34

Na pierwszy rzut oka robi projekt Wydziału krajowego wrażenie żądania nader daleko idącego, przechodzącego miarę tego, co pod uchwałą Wysokiego Sejmu z 26. listopada 1890, wzywającą Wydział krajowy, by wziął pod rozwagę reorganizację etatu urzędników w kierunku zniesienia instytutu dyurnistów, rozumianem być mogło.

Tymczasem chcąc rzecz należycie ocenić, należy przedewszystkiem zrobić różnicę pomiędzy etatem urzędników conceptowych, ustanowionym przez Wysoki Sejm a faktycznie utrzymywanym przez Wydział krajowy; następnie ową różnicę, jaka od dłuższego szeregu lat zachodzi pomiędzy sumami uchwalonemi przez Wysoki Sejm w Rubr. II. (koszta zarządu),

a rzeczywiście wydawanemi; porównanie to daje jasny obraz tych różnic, jakie nie w jednym dziale gospodarstwa krajowego, pomiędzy rzec by można, teoretycznymi uchwałami Wysokiego Sejmu a praktycznym ich wykonaniem przez Wydział krajowy niemal stale uwidoczniają się.

Niezdrowy ten stan rzeczy zmieniony raz już być musi.

Rzeczą jest Wysokiego Sejmu, opierać uchwały swe na istotnych potrzebach a regulować je z uwagą na środki którymi dowolnie rozporządzać może, — obowiązkiem pierwszym a kardynalnym Wydziału krajowego prowadzić administrację w granicach uchwalonego budżetu, względnie przyzwołonych kredytów.

O ile chodzi o czynność ostatnią, aż do roku zeszłego, działo się inaczej, zwłaszcza w dziale administracji, do którego się odnosi niniejsze sprawozdanie. Podczas, gdy etat urzędników konceptowych wedle uchwał Wysokiego Sejmu miał się składać z 20 urzędników, liczył on faktycznie i liczy dziś 26.

Uchwalony na rok 1890 kredyt na płacę urzędników konceptowych czynił

	38.780 zł. w. a.
wydano w rzeczywistości	41.471 " "
przekroczenie zatem o	<u>2.691 zł. w. a.</u>

Na ten sam rok uchwalone płace dyurnistów konceptowych wynosiły kwotę :

	8.786 zł. w. a.
wydano natomiast	<u>11.016 " "</u>

przekroczono przeto uchwalone wydatki na samych dyurnistów konceptowych o 2.230 zł. w. a.

To samo niemal powtórzyło się w roku ubiegłym, przekroczenie bowiem w dziale plac konceptowych urzędników i dyurnistów wyniosło 3.441 zł.

A chociaż ten dział administracji w roku 1891 świadczy już o pewnej dążności do oszczędzeń, to mimo niej, przekroczenie uchwalonego budżetu, lubo mniejsze o 1.480 zł. niż w roku 1890, zawsze jednak jest nader znaczne.

W preliminarzu na rok bieżący Wydział krajowy odstąpił od praktyki dawniejszej, przedstawił bowiem Wysokiemu Sejmowi potrzeby pojedynczych działów administracji, po dokładnem zbadaniu istotnych potrzeb działu konceptowego wszystkich biur Wydziału krajowego. Komisya budżetowa jest zdania, iż należy zreorganizować etat urzędników Wydziału krajowego następująco :

1) przez utrzymanie trzech posad radców, mimo wniosku zwinięcia osobnej posady rady w charakterze kodyfikatora. Cel bowiem zamierzony uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. stycznia 1889 przez utworzenie osobnej posady rady w charakterze kodyfikatora i oczekiwania ówczesne wnioskodawców tej posady doświadczenie nie poparło. Starania bowiem Wydziału krajowego o pozyskanie na posadę kodyfikatora osobistości posiadającej wymaganą kwalifikację pozostały bez rezultatu; natomiast twierdzenia przeciwników tworzenia tej posady, mianowicie iż kodyfikacja ustaw krajowych, wymaga prócz pierwszorzędnej kwalifikacji jurydycznej i kodyfikatorskiej, również głębokiej praktycznej znajomości wszystkich spraw, które obejmuje ustawodawstwo krajowe, a co przechodzi już miarę uzdolnień jednostki — okazały się jako sąd trafny. Komisya budżetowa proponuje przeto uchylene posady rady kodyfikatora, a mimo to utrzymanie trzech posad radców, a to z uwagi, iż oprócz dwóch posad radców, potrzebnych, jej i Wydziału krajowego zdaniem; dla ważnych agend biura gminnego i komunikacji w skutek zmiany regulaminu Wydziału krajowego z r. 1890. utworzone zo-

stało biuro prezydyalne, na czele którego stoi obecnie i w przyszłości najprawdopodobniej stać będzie radca, ze względu na czynności spełniane przez to biuro. Przychylając się następnie do wniosków Wydziału krajowego o powiększenie etatu adjunktów z obecnych etatowych 2, nadetatowych 1, razem z 3 na sześciu i rozszerzenie etatu asystentów, z etatowych 2, a nadetatowych 4, na etatowych 6; jak również na kreowanie 6 nowych posad aplikantów, przez jednoczesną redukcję dyetaryuszów; nie może jednak komisya budżetowa przychylić się do wniosku Wydziału krajowego o utrzymanie 7 posad koncepcistów i proponuje redukcję tychże do liczby 6.

Cyfra ta niższa odpowiada najpierw urządzeniu wewnętrznemu biur Wydziału krajowego, których jest 6.

Odpowiada następnie ugrupowaniu posad stosownie do ilości biur a mianowicie etatowi złożonemu :

- z 6 sekretarzy,
- „ 6 koncypistów,
- „ 6 adjunktów,
- „ 6 asystentów,
- „ 6 aplikantów.

Rozumie się przez się, że ugrupowanie powyższe nie przesądza w niczem czasowemu przerzucaniu w miarę potrzeby, pojedynczych sił z jednego departamentu do drugiego, uchylając warunki przywiązane do posady radcy kodyfikatora, obecnie nieobsadzonej, względnie, utrzymując posadę radcy bez tych warunków, przypuszczać należy, że posadę tę obsadzi Wydział krajowy jednym z obecnych sekretarzy, przez co i kwestya zwinięcia jednej posady koncypisty, nie tylko załatwioną zostanie, lecz otworzy się możność awansu dla uzdolnionych, a zasłużonych urzędników Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa przystępując do wniosków Wydziału krajowego, z jednym tylko wyjątkiem, *nie powodowała się bynajmniej tak ciągle a niemal w każdym przedłożeniu Wydziału krajowego podnoszonem wzrostem czynności, gdyż jest tego przekonania, że chociaż czynności te normalnym swym rozwojem wzmagają się, pomnożyły się nieco i w dziale conceptowym przez wprowadzenie opłat konsumcyjnych względnie przez odbiór administracji funduszu indemnizacyjnego, to z drugiej natomiast strony ubyłaby Wydziałowi krajowemu agenda ważna, a mianowicie administracja funduszu propinacyjnego.*

W każdym razie komisya budżetowa jest zdania, że o przeciążeniu pracą urzędników Wydziału krajowego już dziś mowa być nie może. A jeżeli komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym proponuje Wysokiemu Sejmowi powiększenie etatu, to czyni to w pierwszym rzędzie dla uchylecia niezgodności pomiędzy uchwalonym a faktycznym wydatkiem na utrzymanie działu conceptowego w biurach Wydziału krajowego i rozszerzenie conceptowym urzędnikom awansu.

W drugim rzędzie z uwagi na te okoliczności, iż jakkolwiek instytucję dyurnistów na podstawie utrzymywanej praktyki we wszystkich dykasteryach zarówno krajowych, państwowych jako też i zagranicznych, nie należy tak w czambuł potępiać, to jednak w dziale conceptowym ograniczenie jej do rozmiarów najmniejszych, jest rzeczowo wskazane.

Wreszcie wzięła komisya budżetowa pod ścisły rachunek o ile akceptowana przez nią reorganizacya urzędników conceptowych obciąży budżet na dziś lub w bliskiej przyszłości ?

Obliczenia w tej mierze poczynione, a poniżej podane, usuwają daleko idące w tej mierze obawy.

Wedle zamknięć rachunkowych za rok 1890 kosztował oddział konceptowy:

a) 3 radców z dodatkiem aktywalnym	9.760	zł.	—	ct.
b) 6 sekretarzy	11.406	"	63	"
c) 8 koncypistów	12.178	"	62	"
d) 3 adjunktów	3.600	"	—	"
e) 6 asystentów	4.526	"	65	"
Razem	41.471	zł.	—	ct.

do tej kwoty doliczywszy koncept. dyurnistów w kwocie 11.016 zł. 23 ct.
52.488 zł. 13 ct.

W r. 1891 uczynił wydatek na urzędników i dyurnistów konceptowych zł. 51.007.

Wedle preliminarza Wydziału krajowego na rok 1892 w myśl przedłożonego projektu reorganizacji oddziału konceptowego, uczyniłyby wydatki na urzędników 49.660 zł.
na dyurnistów 3.477 zł.
łącznie 53.137 zł.

Gdy jednak wedle propozycji komisji budżetowej z wydatku tego strąconą zostanie siódma posada koncypisty

zatem płaca jego	1.300	zł.
dodatek aktywalny	240	"
Razem przeto	1.540	zł.

uczynią przeto po przyjęciu proponowanej przez komisję budżetową reorganizacji, wydatki działu konceptowego 51.597 "
czyli w porównaniu do wydatków na ten cel w r. 1891 w kwocie 51.007 "
więcej o 590 zł.

Zaś do wydatku tego samego w r. 1890 w kwocie 52.487 zł. o 890 zł. mniej.

Ze reorganizacja powyższa obciąży w przyszłości budżet krajowy o ile dotyczy funduszu emerytalnego, rzecz to pewna. Na ten jednak wzrost wydatków w przyszłości zgodzić się należy, *jednakże w tem przeświadczeniu, iż z tem postanowieniem, że reorganizacja dzisiejsza proponowana jest nie tylko z myślą na dziś lecz i na długą przyszłość, że przeto utrzymaną być winna przez długi szereg lat, wykluczając z góry wszelkie przekroczenia budżetu, w tym dziale administracji, chociażby usprawiedliwione foliageami argumentów.*

Z chwilą, gdy Wysoki Sejm przystępuje do reorganizacji etatu konceptowego Wydziału krajowego, poczuwa się komisja budżetowa do obowiązku zwrócenia uwagi jego na niewłaściwość nazw, niektórych posad tegoż etatu, i tak:

Urzędnicy Wydziału krajowego, idący w randze na trzecim miejscu po radcach i sekretarzach, których pensya roczna odpowiada płacy sekretarza konceptowego c. k. Namiestnictwa, mają tytuł koncypistów, klasy najniższej w administracji państwowej i związanej w regule z młodym wiekiem. Nazwa więc dzisiejsza nie odpowiada ani wysokości płacy koncypistów Wydziału krajowego, ani zakresowi ich działania.

Komisja czyni przeto wniosek, by obecne posady koncypistów w Wydziale krajowym zmieniono pod względem nazwy, na posady wice-sekretarzy, natomiast zostających wedle niniejszej propozycji w randze przedostatniej asystentów, jako nazwy posady wchodzącej wyłącznie w zakres czynności manipulacyjnych, zmienić na nazwę koncypistów. Nadmienając, iż proponowana przez Wydział krajowy uchwała co do upoważnienia go, by mocen był z obsadzeniem posad najniższych kategorii wstrzymać się, znajdzie załatwienie w preliminarzu Budżetu krajowego. W myśl powyższego sprawozdania komisja budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Etat urzędników conceptowych Wydziału krajowego składać się będzie z posad następujących :

a) Trzech radców z płacą roczną	2.800 zł.	z dodatkiem	aktywalnym	480 zł.
b) Sześciu sekretarzy " "	2.000 "	"	"	360 "
c) Sześciu wice-sekretarzy " "	1.300 "	"	"	240 "
d) Sześciu adjunktów " "	1.000 "	"	"	200 "
e) Sześciu koncypistów " "	700 "	"	"	100 "
f) Trzech aplikantów z adjutem roczn.	600 "	"	"	—
g) Trzech aplikantów z płacą roczną	360 "	"	"	—

II. Posadę radcy kodyfikatora utworzoną uchwałą Sejmową z 23. stycznia 1889 r. znosi się.

Lwów 23. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Abrahamowicz.

